

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З
ПРАКТИКУМОМ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

за спеціальністю АЗ «Початкова освіта»

галузі знань А «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасна українська мова з практикумом
Викладач (-і)	Гуменюк Ірина Михайлівна
Контактний телефон викладача	098 000 20 38
E-mail викладача	iryna.humeniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / заочний / дистанційний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС, 270 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Щотижня
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення освітнього компонента «Сучасна українська мова з практикумом» є фонетичні, лексичні та граматичні аспекти сучасної української мови. Навчальну дисципліну опановують студенти першого / другого курсів спеціальності АЗ «Початкова освіта» та є елементом циклу професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Вона покликана формувати вміння застосовувати здобуті теоретичні знання з фонетики, лексикології та граматики української мови на практиці, вдосконалювати набуті раніше знання та вміння.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета навчальної дисципліни полягає у вдосконаленні мовної компетентності майбутніх фахівців педагогічної галузі. Основними цілями вивчення сучасної української мови з практикумом є забезпечення фахової мовної підготовки здобувачів освіти, вміння орієнтуватися у теоретичному та практичному матеріалі, оволодіння літературними нормами сучасної української мови.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України <u>Фахові компетентності:</u> СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної... СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної... СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи. СК-14. Здатність здійснювати професійну діяльність в умовах регіонального освітнього середовища. <u>Результати навчання:</u> ПР – 01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР-18. Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	42
семінарські заняття / практичні / лабораторні	60
самостійна робота	168

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
перший другий третій	А3 Початкова освіта	Перший Другий	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	Лекції	заняття	сам. роб.
Модуль 1			
Тема 1. Фонетика. Графіка	2	2	8
Тема 2. Склад. Наголос. Зміни приголосних у потоці мовлення	2	2	7
Тема 3. Морфологія. Орфоепія	2	2	7
Тема 4. Орфографія	2	4	10
Тема 5. Лексикологія	2	2	7
Тема 6. Фразеологія. Лексикографія	2	2	7
Тема 7. Морфеміка. Словотвір	2	2	7
Контрольна робота		2	5
За семестр	14	18	58
Модуль 2			
Тема 1. Граматика. Морфологія. Іменник	2	2	6
Тема 2. Прикметник	2	2	6
Тема 3. Числівник	2	2	6
Тема 4. Займенник	2	2	6
Тема 5. Дієслово	2	2	6
Тема 6. Форми дієслова.	2	2	6
Тема 7. Прислівник	2	2	6
Тема 8. Службові частини мови. Вигук	2	4	6
Контрольна робота		2	6
За семестр	16	20	54
Модуль 3			

Тема 1. Синтаксис. Словосполучення	1	2	6
Тема 2. Речення. Просте речення	1	2	6
Тема 3. Просте ускладнене речення	2	2	6
Тема 4. Складне речення. Складносурядне речення	2	2	6
Тема 5. Складнопідрядне речення	2	2	6
Тема 6. Безсполучникове складне речення	2	4	6
Тема 7. Багатокомпонентне складне речення	1	4	8
Тема 8. Способи передачі чужого мовлення	1	2	6
Контрольна робота		2	6
За семестр	12	22	56
ЗАГАЛОМ	42	60	168

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Підсумкова максимальна оцінка – 100 балів. <u>Залік:</u> Аудиторна робота (АР) – 20% (коефіцієнт 0,2). Контрольні роботи (КР) – 20% (коефіцієнт 0,2). Самостійна робота (СР) – 40% (коефіцієнт 0,4). Контроль самостійної роботи (КСР) – 20% (коефіцієнт 0,2). $СПК = АР + КР + СР + КСР$ <u>Екзамен:</u> Аудиторна робота (АР) – 20% (коефіцієнт 0,2). Контрольні роботи (КР) – 10% (коефіцієнт 0,1). Контроль самостійної роботи (КСР) – 20% (коефіцієнт 0,2). Екзаменаційна робота (ЕР) – 50% (коефіцієнт 0,5). $СПК = АР + КР + КСР + ЕР$
Вимоги до письмових робіт	Неприпустимі плагіат та списування. Мовне оформлення роботи повинно відповідати чинному «Правопису української мови». Контрольна письмова робота передбачає 5 практичних завдань, які оцінюються по 20 балів за кожне, або 50 тестових завдань по 2 бали за правильну відповідь.
Семінарські заняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	Система оцінювання успішності передбачає кілька етапів контролю. Перший – це поточний контроль, який має на меті регулярно оцінювати розуміння та освоєння навчального матеріалу студентами з навчальної дисципліни. В межах цього контролю оцінюється якість виконання практичних, творчих і пошукових завдань, які включають аудиторну і позааудиторну роботу, а також здатність усно або письмово відтворювати навчальний матеріал. Важливою частиною поточного контролю є перевірка. Другий етап – модульний контроль, призначений для оцінювання рівня засвоєння студентами певної частини навчального матеріалу, що формує окремий навчальний модуль. Під час модульного контролю студенти виконують контрольну роботу, метою якої є перевірка теоретичної підготовки і здатності вирішувати практичні завдання. Третім етапом є підсумковий контроль, який включає тестову перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу з навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» та навички його практичного застосування. Студенти з низьким рівнем успішності (менше 50 б.) до підсумкового контролю не допускаються.

Підсумковий контроль	1 семестр – екзамен, 3 семестр – екзамен.
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність: плагіат і списування, використання ШІ під час контрольних робіт та екзаменів заборонено.	
Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається « Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника » (Наказ № 529 від 27.09.2022).	
Відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим, пропущені заняття з неповажної причини повинні бути відпрацьовані. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf	
Неформальна освіта: 5 балів за пройдений онлайн-курс, рекомендований викладачем і засвідчений сертифікатом (30 год.). Максимально 10 балів. Зараховується відповідно до «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf	
8. Рекомендована література	
1. Білавич Г. Практичний курс української мови. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 160 с.	
2. Білавич Г. В. Сучасна українська мова з практикумом (Фонетика. Фонологія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір): Навчально-методичний посібник для студентів 1-го курсу спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ: ПП „ТУР-ІНТЕЛЕКТ”, 2021. 370 с.	
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. К.: Пульсари, 2004. 398 с.	
4. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник. Київ: Академія, 2004. 335 с.	
5. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 1 курсу. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 110 с.	
6. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 2 курсу / У 2-х частинах. Частина 1. Івано-Франківськ : НАІР, 2017. 92 с.	
7. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 2 курсу. У 2-х частинах. Частина 2. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 92 с.	
8. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова. Синтаксис. Пунктуація : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 3 курсу. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 100 с.	
9. Державний стандарт початкової освіти. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti	
10. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 21, ст.81. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text	
11. Наконечна Л. Б. Основи формування лексичної компетенції майбутніх учителів початкової школи задля професійної діяльності в умовах діалектного середовища <i>Гірська школа Українських Карпат</i> . 2019. № 21. С. 108-116.	
12. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова з практикумом. Синтаксис. Практичний блок: навчальний посібник. Видання 2-е змінене і доповнене, Івано-Франківськ, 2023. 86 с.	
13. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: синтаксис: словосполучення, просте і	

складне речення, текст: для студентів 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта», Івано-Франківськ, 2023. 152 с.

14. Новий правопис української мови 2019 рік. URL: <https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/>

15. Олійник О., Шинкарук В., Гребницький Г. Граматика української мови. К.: Кондор, 2008. 543 с.

16. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти І ступеня (для 2–4 класів). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>

17. Українська мова. Енциклопедія. К.: Вид-во „Укр. енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2000. 752 с..

18. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: навчальний посібник. К.: Вища школа, 2007. 823 с

19. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. К.: Академія, 2004. 408 с.

20. Ющук І. П. Українська мова. К.: Либідь, 2004. 250 с.

Викладач: проф. Гуменюк Ірина Михайлівна